



משרד החינוך
המנהל הפדגוגי



אגף בכיר השירות
הפסיכולוגי ייעוצי
אגף א'
לחינוך הגיל
הרך

ימי זיכרון ויום העצמאות

ליווי רגיש ותואם גיל של ילדי גני הילדים ב"חודש התקומה" תשפ"ה – המלצות לצוותי הגנים

מנהלות גן יקרות,

החל מתאריך כ"ו בניסן תשפ"ה תציין מערכת החינוך את "חודש התקומה". במהלך החודש יחולו יום הזיכרון לשואה ולגבורה, יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולנפגעי פעולות האיבה, יום העצמאות, ל"ג בעומר ויום ירושלים. חודש התקומה יסתיים בתאריך כ"ח באייר תשפ"ה עם ציון יום האחדות.

ימים אלה טומנים בחובם עצב, כאב ותקווה. השנה הכאב עדיין טרי ורחב היקף. החברה בישראל מתמודדת עם דאגה רבה לשלום החיילים ושלום החטופים. במציאות זו יש לגלות רגישות רבה ותשומת לב לכל באי גן הילדים, הורים ואנשי הצוות.

רגע לפני שתקראו את המסמך אנו מזמינים אתכן לעצור לרגע ולזהות מה מעוררת בכן המחשבה על ימי הזיכרון הקרבים ובאים. חשוב שתהיו קשובות לליבכן ולתחושות שיצופו בכן, ושתתנו מקום לחוויה האישית שלכן; לדאגה, לכאב, לאובדן, לצער שחוויתן אתן או שחווי הקרובים לכן **ולתקווה שאתן מחזיקות**.

בחודש התקומה תשפ"ה, עת נציין את הימים הלאומיים, ננוע בין עצב לשמחה ובין שבר לתקומה. בצל היגון נדגיש את התקווה והחוסן, ונתעכב על ערכי הערבות ההדדית, הרעות, האכפתיות והשייכות.

ימי הזיכרון הם חלק בלתי נפרד מההווה החינוכית, כבר בגיל הצעיר. ציון הימים הללו בגני הילדים מאפשר פיתוח זיקה ושייכות לקהילה ויצירת אווירה קהילתית.

מה נבקש להנכיח ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל תשפ"ה?

הבעת תמיכה

יום הזיכרון כהזדמנות לממש את המחויבות שלנו לחבק, להוקיר ולתמוך באופן מסור וקרוב במשפחות הנופלים והנרצחים ובמשפחות החטופים.

חיבור לצער

יום זה מאפשר לקהילת הגן להתחבר לצער ולעצב בהתאמה לגיל ולשלב ההתפתחותי של הילדים.

חיבור לתקווה

שיח ומחשבות על תקווה וחיבור ליום שאחרי המלחמה, תפילות על חיים מוגנים של ביטחון ויציבות.

בהיותכן חלק מהמבוגרים המשמעותיים בחיי ילדי הגן, הרי שאתן מהוות עבורם מקור לביטחון בימים של שגרה ובימים של מלחמה ומשבר. את המציאות שהם קולטים מפרשים הילדים דרך עיני המבוגרים המשמעותיים בחייהם שתפקידם **לסייע בקבלת המידע בהתאמה לגיל ולשלב ההתפתחותי**, לתווך את המידע וליצור אווירה מרגיעה ויציבה.



1 יש להיערך מבעוד מועד באופן המותאם לצורכי הקהילה ולמאפייני הגן. ככל שהצוות וההורים יהיו שותפים לתהליך מבעוד מועד כך הם יוכלו לחוש מעורבות ולראות בחודש החינוכי הזדמנות לזיהוי כוחות ההתמודדות הקהילתיים.

2 מיפוי מעגלי פגיעה מבעוד מועד יסייע לאתר **אנשי צוות, ילדים ומשפחות במעגלי פגיעה קרובים שזקוקים לרגישות גבוהה ולתשומת לב מיוחדת:**

- קרוב משפחה שנהרג השנה
- קרוב משפחה שנהרג בעבר
- קרוב משפחה חטוף
- קרוב משפחה ששב מהשבי
- קרוב משפחה עם משבר משפחתי מורכב
- קרוב משפחה מדרגה ראשונה מגויס
- ילדים או אנשי צוות שמשפחתם מפונה מביתם בהווה או בעבר

יש לגלות רגישות לכל הילדים והמשפחות במעגלי הפגיעות שתוארו, בדגש על משפחות שחוו שכול ואובדן או משפחות חטופים. חשוב לתת מקום לדרכי ההתמודדות השונות של כל משפחה ולפעול בתיאום וברגישות. **בכל התלבטות מומלץ לפנות למערך התומך של הגן העומד לרשותן.**

3 נשמור על שגרת יום מוכרת, אשר משרה על ילדי הגן תחושת ביטחון.

4 נגלה רגישות והכלה כלפי מגוון התגובות שיעלו ילדי הגן.

5 במידה שידוע מראש כי מי מנשות הצוות הקבועות תעדר בימי הזיכרון מסיבות אישיות ומשפחתיות –חשוב לוודא שהמחליפה מכירה את התכנון וההנחיות החינוכיות לימים אלה.

6 נתכנן את המסרים החינוכיים באופן מותאם לקהילת הגן ולשלב ההתפתחותי של הילדים. יש להימנע משימוש בתכנים, המחשבות פיזיות והצגת תמונות בעלות תכנים מאיימים. **רק במידה שהילדים מעלים את נושא החטופים, רצוי להתייחס לכך:** "אנו מקווים ומחכים שכל החטופים יחזרו לישראל".

7 הנחיות לקראת זמן הצפירה: צליל הצפירה עלול להזכיר את צליל האזעקות אותן חוו או עדיין חווים ילדי הגן. לכן יש להתכונן למנעד תגובות (בכי, רעד, חרדה, צעקה, היצמדות למבוגר (ולהכילן בחום וברגישות).

- חשוב להסביר מראש לילדים כי **הצפירה שונה מאזעקה: אזעקה** -מסמלת לנו להגיע מהר למרחב מוגן, **צפירה** -מסמלת עבורנו דרך לזכור ולכבד חיילים, שוטרים ואזרחים שכבר אינם עמנו.
- צוות הגן והילדים יאמרו פרקי תהילים לעילוי נשמת הנופלים.
- בזמן הנכון, חשוב להזכיר לילדים כי הצפירה תתחיל בעוד דקות ספורות.
- **ביום השואה** –ניתן להכין את הילדים באותו הבוקר.
- **ביום הזיכרון לחללי מערכות צה"ל** –מומלץ לשוחח עם הילדים על הצפירה ביום הלימודים של ערב יום הזיכרון כיוון שיש צפירה באותו ערב ולהזכיר את הצפירה גם ביום הזיכרון עצמו.

8 הצעה לזמן הצפירה לשיקול דעתן של נשות הצוות :

- לקיים את המפגש בתוך מרחב מוגן -בהתאם למאפייני הישוב והאוכלוסייה.
- ניתן לחשוף את הילדים לצליל הצפירה, כהטרמה סנסורית שתעזור לוויסות בזמן אמת.
- אפשר להחזיק ידיים, לחבק בובה, לטפל /לעזור לבובה.

9 חשוב לשתף את הורי הגן באשר לדרך ולאמצעים החינוכיים בהם נשתמש להכנת הילדים לקראת ימי הזיכרון על מנת לייצר ולשמר שפה אחידה במסרים של הבית והגן.

נשות חינוך יקרות,

לאורך חודש התקומה חשוב להתחבר למשאבי ההתמודדות האישיים והקהילתיים. **להיזכר בכוחות ובחוסן** שלנו ובכל מה שמאפשר לנו **להחזיק תקווה** ולמצוא נחמה. אנא שימו לב לעצמכן. שמרו על עצמכן ומצאו עמיתות, חברים או משפחה לדבר ולחלוק עמם הן את צער ימי הזיכרון והן את האופן בו ליווי הילדים והקהילה בתקופה זו משפיע עליכן. במידת הצורך ניתן תמיד לפנות גם למוקד הסיוע הרגשי של משרד החינוך (6552*)שלוחה. 5).

בתפילה לשובם הביתה של כל החיילים והחיילות, החטופים והחטופות, להחלמתם של כל הפצועים והפצועות, ובתקווה לימים של ביטחון, יציבות ושלוה בע"ה.